

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za ceilo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Po slovanskem kongresu. — Shod slovanskega naprednega dijaštva v Pragi. — Politične vesti. — Štajersko: Razno. — Koroško: Glasovi iz Koroške. Razno. — Primorsko: Slovenci in Italijani na Primorskem. Razno. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Ljubezen in denar.

Po slovanskem kongresu.

Zborovanje slovanskih delegatov v Pragi je končano, ali delo, ki so mu postavili temelj, se bo nadaljevalo, ker slovanska vzajemnost temelji na popolnoma praktični, gospodarsko kulturni bazi in je v tem smislu lahko izvedljiva. V stanu je, da reši nacionalna vprašanja in dovede do sporazumljenja med posameznimi slovanskimi plemeni. In gotovo ni iskrenega in zavednega Slovana, ki ne bi želel tega, ne samo zato, ker so bili Slovani doslej s svojim samomornim sovraštvom, ki ni imel vzroka, samo v posmeh drugim narodom, ki so izrabljali ta antagonizem v svoje namene.

Te misli je postavilo za temelj svojemu delu tudi slovansko napredno dijaštvo, a uresničile jih bodo gospodarske inštitucije, katerim so vdarili temelj slovanski odposlanci na tem kongresu v Pragi. Dijaštvo je zaznamovalo svojo idejno stran, naglasilo je potrebo, da se smisel za slovansko vzajemnost zanese v širše sloje. Kongres slovanskih delegatov je ustvaril pogoje za oživotvorjenje teh misli, čemur je močen dokaz že to, da je prišlo do pomirjenja med Poljaki in Rusi na kongresu.

Ne pričakujemo, da bi se pri sedanjih razmerah, ko je slovanska politika podvržena mnogim tujim vplivom, vse takoj izgledilo med nami, ali zadovoljuje nas že misel, da pri-

hajajo tudi širši krogi do spoznavanja, kako je slovanska medsebojna nesloga bistveni vzrok, da napredujejo tuji narodi med nami. Za Slované je prvi pogoj njihove samoobrambe, da vsaj spoznajo, da so večinoma sredstvo v protislovanskih rokah, in iz tega spoznanja se bode razvijala slovanska vzajemnost na gospodarsko-kulturno-nacionalnem polju.

V gospodarsko kulturnih zavodih, ki so jim položili temelj v Pragi, vidimo trdnjave, nad katerimi se bodo razbijali protislovanski valovi.

Na dnevnem redu štiridnevnega praškega kongresa so bila torej posvetovanja o naslednjih točkah. Prireditel slovanske razstave v Moskvi, ustanovitev vseslovanske turistične zveze, ustanovitev slovanske banke, razširjenje Sokolske organizacije na one slovanske narode, ki je še ne poznajo, organizacija kulturnih zvez, prirejanje poljedelskih zletov v slovanske dežele, vzprejem poljedelskega naraščanja k poljedelski praksi pri priznanih, praktičnih poljedelcih, nameščenje gospodarski izobraženih moči v posameznih slovanskih deželah, prirejanje vseslovanskih poljedelskih kongresov in razstav, ustanovitev skupnega knjižnega trga, ustanovitev stalnega kolegija odposlancev posameznih slovanskih narodov, organizacija slovanskega častnikarstva in končno določitev kraja in časa prihodnjega slovanskega kongresa.

Ta precej obsežni program so odobrili vsi slovanski odposlanci, in je bil rešen gladko brez posebnih težkoč. Mnenja so se ločila samo v podrobnostih, in da se tudi v tem doseže sporazumljenje, bo naloga nadaljnjega dela in nadaljnjih razprav. Kar se je začasno doseglo, je soglasni sklep resolucij, ki žele ustanovitev

prej imenovanih inštitucij in organizacij in kažejo pot do njih. Od vzprejema teh resolucij pa do dejanske ustanovitve zaželjenih zavodov je seveda dolga pot. Neštete težkoče in zapreke utegnejo še nastati in spraviti v nevarnost uresničenje omenjenih ustanov.

Vkljub temu bi bilo napačno, omalovaževati sklep omenjenih resolucij. Važne so že same posebi, ker nalagajo posameznim slovanskim delegatom dolžnost, da delajo na dotičnih poljih in jih delajo odgovorne za usodo teh sklepov. S temi resolucijami vzprejmejo delegati moralno odgovornost za razvoj zapričetih akcij, in so takorekoč prisiljeni na težko in mučno delo, da pride do slovanskega sporazuma; oni jamčijo, da se bo nadaljevala v Petrogradu započeta in v Pragi nadaljevana akcija, in zato, če je tudi njihova rešitev še za devetimi bregovi, niso brez pomena.

Poleg tega je na tej slovanski konferenci, zlasti ob vzprejemu na praškem magistratu in drugi dan zborovanja prišlo do izjav, ki tudi niso brez važnosti za rešitev posameznih slovanskih vprašanj. Izjavili so se za polno narodno enakopravnost ruskih Poljakov. Že v Petrogradu so se govorniki z ruske strani brezobzirno izrazili za to, da imajo Poljaki v Rusiji dobiti polno svobodo narodnega razvoja, in istotako so se tudi na praškem zborovanju čuli glasovi zoper vsako zatiranje poljskih bratov.

V imenu Čehov je izjavil posl. dr. Kramář: „Predvsem moramo želeli, da Slovani sami ne ovirajo moči in razvitka nobenega slovanskega naroda. Velika ideja slovanstva, ideja bratstva in ljubezni ne dovoljuje, da bi bilo to, kar ima dati Slovanstvo vsemu človeštvu, skvarjeno s tem, da bi Slovani medseboj napram lastnim

Ljubezen in denar.

Spisala P—i.

„Draga sestra! — Zdaj sem čisto na suhem! — Z bogato ženitvijo ne bo nič, o mojih razmerah so izvedeli že vrabci na strehah. Tudi z avanziranjem ni nič. — Pomagaj mi torej z malenkostjo iz zadrege! — Kot soproga bogatega tvorničarja! Zate so vsi moji dolgovi malenkost! — Samo prosim, hitro, kajti moji upniki so mi že malone sešteli lase na glavi.“

Lepo lice gospe Amalije, do čigar lepote je veliko pripomogla današnja umetnost, je obledelo, le pod očmi so se prikazali temno rdeči krogi, ki so naznanjali, da je gospa Amalija v največji razburjenosti. Menda se je res ves svet zaklel proti njeni! — Kako težko ji itak dé, obvladati se na stališču, ki si ga je pridobila v družbi s toliko zvijačo in s tolikim trdom! — Da, ako bi ne bil njen mož samo prvi uradnik pri svojem bratu, bogatemu tovarnarju, temveč solastnik! — A svet ne ve tega, in tudi ne sme vedeti! — Saj bi ji potem kaj hitro odpadla ona uloga, ki jo igra sedaj v družbi, in zaradi katere jo toliko zavidajo, ako bi se izvedelo, kako stvari stoje! Dobro je vedela gospa Amalija, kako malo je priljubljena zaradi svoje ošabnosti; vedela je, da se klanja vse le blesku, ki z njim slepi ves svet.

Koliko intrig in laži je bilo treba, da je prepredila ženitev svakovo z njeno nekdanjo prijateljico! In posrečilo se ji je, kakor vsakokrat kasneje, kadar si je mislil svak poiskati družico. Nu, svak je mehka duša, kakor njen soprog, obdelovati se pustita kakor vosek.

Nervozno je hodila gospa Amalija po sobah, tekala iz ene v drugo; zaman, miru ni našla nikjer! —

Zdaj, ko bi sama potrebovala pomoči, pa naj bi pomagala bratu! — Gospa bogatega tvorničarja! — Ha, ha! — Glasno se je zasmejala! In ta smeh je tako čudno odmeval, se odbijal ob elegantnem pohištvu; zdelo se si je, kot bi se vse krohotalo, se norčevalo iz nje! —

Kaj si ni sama kriva tega?!

Jezna se je premetavala gospa Amalija po divanu, premišljajoč, kako bi pomagala sebi in bratu iz zagate. In pomagati mu mora! —

Tu potrka. Vstopili sta tamošnji učiteljici. Prišla sta k pevski vaji, ki so jo imeli skoro vsak dan ob petih popoldne. Trška inteligenca je nameravala namreč prirediti veliko veselico, katere dobiček je bil namenjen olepševanju trga. Sicer učiteljici nista veliko zahajali v družbo. Vprvič jim tega niso dopuščale skromne razmere, vdrugič pa ošabnost te družbe, ki je cenila človeka le po vnanjem blesku, vse drugo ji je bilo deveta brigada. Nu, učiteljici sta krasno

pelj, in to je bilo treba sedaj vsekakor upoštevati, zlasti ko družba ni imela ravno preveč pevske moči na razpolago.

Kmalu za učiteljicama je vstopilo več drugih tržanov. Zavzeli so prostore; pričakovali so še nekaterih.

Kmalu nato vstopi priletel gospod, veletržec, duša vsega podjetja, tičočega se veselice. Bil je edini v tej družbi, ki ni preziral učiteljice, ki se je vedno potegoval zanje, seveda zastoj. Izročil je učiteljici Mari pozdrave njenega strica iz Trsta, ki je ves čas skrbel za siroto, in ker sam ni imel otrok, je mislil Mari izročiti premoženje, kakor se je v zaupnem pogovoru izrazil napram trgovcu. Šaleč, je vprašal Maro, kaj neki misli potem ukreniti, ko bo pododavala okroglih petdeset tisoč?

Iznenadeni so se obrnili vsi v kot. Pogledi, ki so merili učiteljico, niso bili več tako poniževalno ošabni; v marsikaterem pa se je zrcalil izraz nevoščljivosti.

Ako bi ne bila gospa Amalija ravno odpirala klavirja in ne iskala not, bi bilo možno zapaziti, kaka razburjenost se ji je slikala na obrazu, kako so se ji oči zasvetile ob tej opazki! Da, to bo za njo! —

Z mrzlično razburjenostjo je pričakovala konca vaje. In ko so se za zadnjim gostom zaprla vrata, je že sedela pri pisalni mizi in pi-

bratom ne ostali zvesti onim načelom, ki jih hočejo uvesti v civilizacijo vsega človeštva."

Imenom Rusov sta proklamirala poslanca Krasovski in Maklekov, da brez svobode in enakosti ne more biti bratstvo med Slovani, in da hočejo Rusi dati tudi drugim, kar si žele sami. Tudi Srbi, Hrvatje in Bolgari so obsojali odločno antagonizem posameznih slovanskih narodov, in zastopnik Slovencev, župan Hribar, je izrazil željo, naj bi bili Slovani medseboj kot udje samo ene družine.

Vsi odposlanci so bolj ali manj jasno stavili na Ruse odločen apel, da nudijo ostalim Slovanom primero ljubezni in sprave in da odstranijo zapreke, ki so na potu razvitku poljskega duha in poljske kulture. Naravno, da s tem ni izginilo s sveta rusko-poljsko sporno vprašanje, ker za to bi bilo potrebno, da se postavi na stališče delegatov na praškem kongresu ruska državna дума, ruski državni svet in ruska vlada. Do tega pa je še daleč, in mnogo vode bo še steklo po slovanskih rekah, predno bo duh bratske sprave prodril v zakonodajo.

Najbližji uresničenju sta slovanska banka in slovanska razstava v Petrogradu. S tem se postavita prva dva stebra za ogromno zgradbo: Slovanska vzajemnost.

Shod slovanskega naprednega dijaštva v Pragi.

Živimo v času slovanskih kongresov. Čas sam jih je zahteval in zato se vrše. Imeli smo shod slovanskih politikov v Podjebradih, shod slovanskih delegatov v Petrogradu, kongres slovanskih delegatov v Pragi in bliža se shod slovanskega učiteljstva v Pragi, kjer se bo pred vsem govorilo o važni temi: narodna vzgoja, in mu bomo morali zato posvetiti več pozornosti, nego se je kaže dozdej. Naravno je, da je izpregovorila tudi mladina. Shod slovanskega študentstva se je imel vršiti v velikem stilu, spolniti ga je imela slovanska dijaška razstava in na oboje se je pripravljalo študentstvo z vso vnemo. Toda dogodki zadnjih dni so marsikaj onemogočili, zato se je shod vršil le kot nekaka priprava na veliki shod, ki se ima vršiti prihodnje leto. Pred vsem je treba tu omeniti dijaški štrajk, ki je razdelil češko dijaštvo v dva tabora, za in proti, kar je uplivalo neugodno na skupno postopanje. Poleg tega je „Svaz českoslovanskega študentstva“ stal brez podpore in tudi razne prireditve, ki so imele namen podpreti akcijo študentstva, se niso obnesle z uspehom. Češko dijaštvo — oziroma „Svaz“, ki je hotel prirediti veliki dijaški kongres — ni mogel poskrbeti slovan. delegatom one ugodnosti, kakor si je želel, zato je v zadnjem trenutku hotel preložiti shod na prihodnje leto. Toda ru-

sala. Sedaj ni bila v zadregi, kaj naj piše bratu.

Pod pretvezo, da bi se učiteljica Pavla bolj priučila solo-vlogi, je povabila dva dni kasneje gospa Amalija učiteljici sami k pevski vaji. Pričakovala ju je v verandi. Sedela je zamišljena v naslonjaču. V naročju je imela bratovo vizitko z lakoničnim odgovorom na njeno pismo: „Pridem jutri, to je petek. Pošlji voz k popoldanskemu vlakcu.“ —

Bili so zadnji poletni dnevi. Listi so lahko rumeneli, otožno so šumeli po vejah, kot da jim je težko slovo od solnca, od življenja. Še nekaj dni, in padli bodo tudi oni uveli... In solnce, kot bi se mu smililo, jih je ljubkuje božalo s svojimi zlatimi žarki. — A za vse to gospa Amalija ni imela smisla. Strmela je predse, a po glavi se ji je podila le ena misel: Kako bi najgotoveje uresničila svoje načrte.

Zaslišijo se rahle stopinje po pesku. „A, gospice, to je lepo!“ Tako prijazna ni bila še nikoli napram učiteljicam! Ko je vstala, ji je zdrknila vizitka na tla. Ena izmed učiteljic jo pobere. „Ah, res, poročilo od brata, da pride jutri. Hvala Vam!“ „Milostljiva imate brata?“ reče Pavla. „Vam to še ni bilo znano? Bančni uradnik je v N. Te dni avanzira za ravnatelja. Dobil je nekajdnevni dopust.“

sinski in ruski akademiki so odločno zahtevali, da se shod vrši in tako se je shod brez posebnih priprav izvršil z velikim uspehom. O shodu izide poseben zapisnik. Kar nas predvsem zanima, je to, da je slovanska napredna mladina našla pot, po kateri je sploh podobnim shodom omogočen uspeh. Kajti pogosto se pride na take shode z nejasnim programom, z bobnečimi govori in blestečimi se frazami in pomanjkljivim poznanjem sorodnih narodov, kar pogosto vede k neuspehu. Končno ni nič čudnega, ako brat Rus na shodu vpraša, ali je Ljubljana na severu ali na jugu, krivi smo temu sami in naša slovanska vzajemnost. Treba je predvsem poznati se, potem moremo govoriti med seboj. Stalni uspeh praškega kongresa je, da se je izvolil poseben odsek, ki ima določiti kraj in čas shoda prihodnjega leta in poslej bo vsakoletni kongres slovanskega dijaštva zagotovljen. S tem bo rastlo medsebojno spoznavanje.

Pripravljali odsek za praški kongres je postavil gotove točke, na katere so morali pristajati vsi delegati: tako posebno verskega vprašanja, glede raznih kulturnih in vseučiliških vprašanj. S tem je bil onemogočen vsak medsebojni konflikt in je bila podana enotna podlaga, na kateri se je dalo graditi. Referati so bili izključno narodno-kulturnega značaja. Mora se priznati, da so delegati prinesli seboj mnogo resne volje, njih stvarni referati so hitro podajali kulturno stanje posameznih narodov. Obširneje o kongresu ne moremo govoriti. Najbolj pripravljeni so prišli Rusini, ki so pokazali svojo odločnost in bojevitost tudi na tem shodu; bili so izborni govorniki, a tudi pridni delavci. Vkljub svojemu ukrajinskemu radikalizmu niso prišli v konflikt niti z Rusi niti s Poljaki, kajti njih tožbe so bile opravičene prav tako, kakor njih zahteve; in pritiskujoča sila je konečno le zgoraj. Gotovo pa je, da je bilo i tu, kakor povsod, rusinsko-poljsko vprašanje najbolj pereče.

Shod so pozdravili razni slovanski poslanci in profesorji raznih slovanskih vseučilišč. Protektorat za slovensko sekcijo sta prevzela dr. Ilešič in posl. Hribar. Glede tega, da se je s tem shodom položil nekak temelj, na podlagi katerega bo poslej delala in zborovala slovanska mladina, moramo ta shod smatrati kot enega najvažnejših slovanskih dijaških shodov, kar se jih je vršilo doslej in je v tem dalekosežnega pomena.

Izmed Slovencev so govorili: k srednješolskemu vprašanju fil. Prekoršek, ki je v jasni luči naslikal mizerno stanje našega srednjega šolstva in naše narodne vzgoje sploh. Res se začudijo ljudje, ki bero v raznih poročilih, da imamo 6 gimnazij, ko se jim pove, da nimamo niti ene slovenske — srednje šole. O sloven-

Stopile so v jedilnico, kjer je bil klavir. „Tukaj slika mojega brata,“ reče gospa, kažoč na malo doprsko sliko v kabinetu poleg jedilnice, čigar vrata so bila odprta. „A!“ —

Lahen vzklik je ušel Pavli, rahla rdečica ji je za hip preplula lica, a ravno tako hitro izginila. „Poznam ga,“ je dejala skoro opravičuje se gospe Amaliji, „ali ni bil mogoče pred nekaj leti v Ljubljani?“

„Da,“ je odgovorila kratko gospa, takoj nato pa odprla klavir, in peli so, točko za točko. Pavli pa je uhajal pogled skozi odprta vrata v kabinet, kjer je visela slika — njegova! —

Stemnilo se je že. Lična je bila hišica, v kateri sta stanovali učiteljici. Imeli sta skupno sobo. V njej se je že svetila luč. A danes sobica ni krila one tihe sreče, ki je sicer odsevala iz prijateljstva tovarišic. Bilo je, kot da je nekaj temnega sililo v sobo skozi odprto okno, leglo na pohištvo, napolnjevalo vzduh, težilo duše prijateljici, da je ona ljubka prijaznost, ona medsebojna naklonjenost plašna zbežala iz sobe.

Pavla tudi sicer ni bila bogve kako zgovorna, a danes je sedela, kakor vlita iz železa, pri pisalni mizi. Strmela je v knjigo predse, skušaje prikriti razburjenost; a videlo se ji je, da so njene misli daleč — daleč od tu. Vesela,

skem vseučiliškem vprašanju je govoril dr. Rostohar (gl. Učit. Tovariš z 11. jul.) Resolucija za slovenske srednje šole je detajlirana na posamezne pokrajine in so zahteve za slov. ljudsko in srednje šolstvo še natančnejše izražene nego v podjebradski resoluciji. Resolucija sloni na podlagi statistike. V resoluciji za slov. vseučilišče se pozivlja vlada, da z dotacijami omogoči habilitacijo slov. docentov na enem iz avstr. vseučilišč in da o tem stori pripravljalne korake za samostojno vseučilišče v Ljubljani. K vprašanju o slovanski vzajemnosti je govoril fil. Lah, o razmerju med starim Kollarjevim slovanstvom, slovansko vzajemnostjo in novoslovanstvom. K vprašanju o slovanski organizaciji je govoril iur. Kramar. Imenovana štiri vprašanja so storila štiridnevni vspeh, ki se je zaključil peti dan 31. jun. z vsprejetimi resolucijami.

Shod je pokazal zdravega naprednega duha v dijaških vrstah, kajti sprejela se je tudi resolucija, da se bo napredno slovansko dijaštvo borilo za svobodo vseučilišč proti poskusom klerikalcev z vsemi naprednimi elementi brez ozira na narodnost in raso. Ker ne vemo, kaj prinese jesen, je prav, da skupno slov. dijaštvo v tem zavzame svoje stališče.

Za enkrat je gotovo, da bo zavzemal med letošnjimi slovanskimi kongresi shod slovanskega naprednega dijaštva v Pragi eno najvažnejših mest in da bo rodil obilo sadu. K vprašanju slovanskih kongresov izpregovorimo v prihodnjič več.

Politične vesti.

Državni zbor je prekinil zasedanje, in ministrski predsednik, baron Beck, sme biti zadovoljen z minolo parlamentarno kampanjo. Vspehe, ki jih je dosegel, spretnost, s katero je operiral in srečno premagal vse krize, mu mora priznati vsakdo. Rešitev nagodbe z Ogrsko in poddržavljenje češke severne železnice je veliko delo, ki mora vsakomur imponirati. Baron Beck ima srečo, potrpežljivost in talent, to je dokazal, razume pa tudi delati s parlamentom. To se je najboljšo moglo videti v zaključni seji, ko je bilo rešenih 20 zakonov, izmed njih so nekateri dalekosežnega pomena. — Državni zbor je v sesiji, ki se je začela dne 17. okt. 1907, pa do letos 17. julija rešil naslednje važne zakone: Avstro-ogrsko nagodbo, zakone glede ustanovitve novega delavskega ministrstva, proračun za l. 1908, dva proračunska provizorija, normalni rekrutni kontingent, zvišani deželno-brambeni rekrutni kontingent, melioracijski zakon, zakon glede varstva pred avtomobili, zakon za pomnožitev podpredsedniških mest, zakon državnih uslužbencev, poddržavljenje češke severne železnice, zakon tr-

lahkoživa Mara je nehote utihnila, ko je videla, kako malo se zmeni Pavla za njena vprašanja. Mara je pripravljala kosilo in skrbno pazila, da ni niti z najmanjšim šumom motila koleginje. Kaj ji je neki danes? Take ni videla še nikoli; in vendar službujeta tri leta skupaj! —

Pavli ni bilo več obstanka v sobi. Morala je ven, pod milo nebo, da se oprusti te tesnobe, ki jo teži, jo hoče zadušiti. Trg so objemale temne sence, le nerazločno so se kazali obrisi posameznih hiš. Vrvenje po ulici je utihnilo, zato se je tem bolj slišalo žuborenje potočka, ki se je vil po sredi ceste skozi trg. Lipe so rastle ob njegovem bregu in pod lipami so stale klopi. Na eno teh klopi se je zgrudila Pavla, a le za hip, takoj nato jo skočila kvišku, iz prsi pa si je izvil globok vzdih. Naslonila se je ob lipo in nepremična strmela v globino vode. Vedno več zvezdic je odsevalo v njej, lesketalo se je tako bajno, očarujoče, kot bi bil to odsev biserov, iz katerih je sezidan na dnu vode kristalni grad povodnega moža. Polagoma se je jelo nebo jasni, mesec je vzplul na nebu. Njegovi žarki so prodrli skozi vejevje dreves ter začudeni obstali na lepem bledem obrazu Pavlinem, ki je rila še vedno v globino. Površina vode je bajno odsevala v srebrni mesečini, valčki so veseli poskakovali, kopajoč se v

govskih pomočnikov, ter še celo vrsto manjših predlog, začasno določitev kontingenta špirita ter vrsto zakonov iz justičnega oddelka. — Poletno zasedanje je trajalo od 2. aprila, štelo je 54 sej. V tem času je bilo vloženih 140 nujnih predlogov, prečitanih 3700 interpelacij in 910 predlogov. Največ časa je vzela proračunska razprava. — Državni zbor ni zaključil zasedanja, temveč le prekinil, in poslanci bodo dobivali dijete tudi čez počitnice.

Avstrijska gospodska zbornica je zavrnila znižanje davka na sladkor in protestirala proti melioracijskemu zakonu, ki se zdi avstrijskim plemenitašem nevaren za redno finančno gospodarstvo. O postavi glede urejenja zavarovanja delavcev proti nezgodam in starosti ter o postavi glede trgovskih pomočnikov pa se tej nazadnjaški in nedemokratski gospodini ni ljubilo sedaj posvetovati. S to pasivno rezistenco so zlasti udarili soc. demokratične poslance. Omenjeni zakon sedaj ne morejo iti cesarju v sankcijo in ne stopijo v veljavo, dokler se ti maziljeni gospodje, ki so sovražni ljudstvu, ne premislijo. Ali zato obstoji gosposka zbornica, da prepreči vsak sklep poslanske zbornice, ki je kolikor toliko izraz ljudske volje?

Ogrska volilna reforma. „Slovensky Tyždenik“ poroča, da bo nova volilna reforma na Ogrskem stala na temelju pluralne volilne pravice, da bode s tem zajamčena Magjarom premoč. Posamezni volilci bodo volili 2—3krat, da, celo 4krat. Kdor zna magjarski brati in pisati, dobi še drugi glas, za akademično diplomu in višjo davčno moč pridejo še nadaljni glasovi. Po pravici omenja list, da je to napad na demokratično enakost, ki jo je vlada obljubila in ki jo je kralj v prestolnem govoru zahteval.

V Srbiji je slednjič srečno rešena ministrska kriza. Ministrski predsednik je Velimirovič, novo ministrstvo ima nalogo rešiti drž. proračun za l. 1908. brez kraljeve apanaže in trgovinsko pogodbo z Avstro-Ogrsko. Zaeno bo rešilo zakon o občinskih volitvah in druge najpotrebnejše državne potrebe. Potem bodo razpisane nove volitve v skupščino, ki imajo biti vsaj do 8. sept. t. l. Po končanih volitvah bo kabinet preosnovan, in bodo vstopili vanj sami mladoradikalci. Srečno rešenje te težke krize se ima največ pripisati osebnemu delovanju in vplivu kralja.

Na Bolgarskem se zopet pojavlja nezadovoljstvo proti novi vladni „demokratski“ stranki, ker se je odrekla narodne suverenitete, ter prepustila vso politiko in vso politično inicijativo knezu. To se protivi temeljnemu zakonu bolgarske ustave, po katerem je narod suvereni gospodar, a knez samo njegov pooblaščenec.

O Turčiji krožijo zanimive politične vesti po listih; ako se uresničijo, potem stoji Turčija

njej. Veje so se lahko zibale v rahli sapi, ta in oni oveneli list je otožen zdrknil z veje in padel na tla.

Pavla je strmela nepremično; zdelo se ji je, kot bi se dvigala iz vode podoba, ki jo je videla danes pri gospe, se večala, zavzemala človeško velikost, zrla v njo ter se ji bližala. V tem je veter močnejše potegnil, veja se je upognila in velo listje se je usulo kupoma k Pavlinim nogam.

Jeknila je, prestrašena se je zganila, potem pa zbežala v sobo. Večerja ji ni teknila; tiho se je odpravila v posteljo. A zaželjenega spanja ni bilo.

To, kar je menila že davno pokopano v dnu duše, pozabljeno, to ji je prišlo danes tako živo v spomin, kot bi bila preživela vse to pred nekaj hipi...

Pred nekaj leti je bilo. Hodila je čez trg v šolo; in tam ga je srečala vsakokrat. Ponosna je šla mimo njega, kadar se je ozrl v njo; nobenega pogleda ni imela zanj. Lepa je bila in obračali so se za njo tudi drugi... In tako sta se srečavala, dan za dnem, teden za tednom.

Nekega dne ga pa ni bilo. Rahel, zmagonosen smeh ji je šinil preko usten. Torej si vendar uvidel, da je vse zastoj! — Da me ne ogrejejo tvoji vroči pogledi! — Ha, ha! — A tam, prav v globini duše, se ji je pojavila

vsekakor na pragu nove dobe. Prvi glas je, da se med Turčijo in Avstrijo vodijo pogajanja, a z odobrenjem in sodelovanjem Nemčije, da bi Turčija pristopila trozvezi. Angleški listi se obširno bavijo s tem in omenjajo, da je Turčija našla sedaj svoje pokrovitelje, ali bo navezana tako na trozvezne države, da pomeni to razširjanje vpliva Avstrije in Italije na balkanskem poluotoku. — Poroča se tudi o tajnih pogajanjih na Dunaju med Avstrijo in Turčijo; gre se baje za sklenitev naslednje vojaške konvencije: Avstrija jamči Turčiji nedotakljivost njegove sedanje ozemlja; zato pa ji daje Turčija dovoljenje, da sme Avstro-Ogrska zasesti sandžak Novi-Bazar, ki leži med Srbijo in Črnogoro, da tako onemogoči vsako združenje slovenskih balkanskih držav. Končno daje Turčija Avstriji vse tiste pravice v Macedoniji, ki jih že uživa Rusija. — In slednjič se poroča, da se v Turčiji sami pripravljajo važne premembe. Mohamedanski narodi se vzdigajo proti zastarelemu absolutističnemu državnemu sistemu. Državni prevrat, ki se godi v Perziji, mladoturško gibanje in vojaški upori v Macedoniji so pojavi mogočne duševne revolucije proti orijentalnemu despotizmu.

Štajersko.

Iz Št. Ilja v Slov. Goricah. Od meje nam pišejo: Št. Ilj je naša trdnjava, da, smemo ga naravnost imenovati Port Artur vse Slovenske. Sovražnik nas že napada, s tem, da nam pred nosom kupuje slovenska posestva. Ta naša mila slovenska pokrajina pa vzdihuje in prosi pomoči — toda nihče se ne zgane. Zelo žalostno. — Südmarka pa se nam roga, in denarji leti od vseh strani, da, celo iz „Deutschlanda“, skupaj. A na naši strani naj vse ostane mrtvo? Kje ste, slovenske posojilnice? Pridite vendar tu sem s svojo rešilno roko! Še se lahko rešimo! Pridite nam na pomoč vse slovenske posojilnice in naša Ciril-Methodova družba, še je čas! Če pa nas bodete same pustili, tedaj pa gotovo propademo, propademo pa za večno. In potem gorje nam! Če je enkrat Št. Ilj v nemških rokah, je obenem z njegovim padcem ključ od celih Slovenskih goric v nemških rokah. Slovenci, na delo, dokler je še čas! Pokličite si v spomin pregovor: „Bolje pozno, kakor pa nikoli!“

Nemškutarški kramarji na sejnih v slovenskih trgih in vaseh. Po Spodnjem Štajerskem, po Savinski dolini, Posavju, v Slovenskih goricah, sploh povsod, hodijo na sejme v slovenske vasi in trge nemški in nemški kramarji celo iz Gradeca. Kako slovenščino govore ti ljudje in kako prodajajo! Same ostanke in izmečke, nevedno kmečko ljudstvo pa to ku-

misel, da bi le prišel! — Kakor nejevoljna je stresnila z glavo ob tej misli... Pa saj ga ne bo treba čakati, prišel bo sam rad... Ob oglu ceste se je ozrla, a ni ga bilo. Zdrznila se je, videč oči mimooidočih vprte vase; zdelo se ji je, da ji vsak čita njeno skrivnost z obraza. Rdečica ji je preplula lica, pospešila je korake in odhitela v šolo.

Minil je ta dan in še marsikateri drugi, njega pa ni bilo. Z grozo je zapazila Pavla, da je ves čas lagala sama sebi; da ji lepi tujec ni bil tako malo mar, kot si je trmasta zabičevala. Kolikokrat se je ozirala potem s pekočimi očmi po trgu, a ni ga bilo! In tako je hodila, vedno sama, s tisočimi željami v srcu, dan na dan v šolo, dokler se ni približal konec njenih študij. A bila je še hladnejša in nepristopnejša kot doslej napram drugim.

Ali jo bode spoznal?... Ali se je bo še spominjal?... In v srcu so se jele buditi nove nade, nove želje; oglašale so se, vedno glasneje, po pomladi, gorkoti, solneč.

Zunaj je podil veter listje po cesti. Jesen. — Mrzlično jo je streslo. Ali je res jesen? Saj za njo niti pomladi ni bilo! — In vendar je jesen! Listje vene, umira, kot neuresničene nade! — Srce pa želi pomladi! —

(Konec prihodnjič.)

puje! Ni čuda, da se mu nesramni nemški kramarji v obraz norčujejo, seveda nemški, da jih ne razume. In po mestih šele, n. pr. po Celju, kako tam govore čez Slovence! Zadnji čas je, da se štajerski Slovenci v gospodarskih in skupnih narodnih stvareh složijo, da nauče ljudstvo gesla „Svoji k svojim“ in tako zabranijo strahovito goljufanje naših ljudi od nemških židov in drugih sleparjev. Po vsem slovenskem Štajerskem mora iti gibanje za gospodarsko in narodno osvoboditev našo, dokler pa bomo sami podpirali nemštvo, toliko časa se ne pritožujemo nad nemško krivico in grabežljivostjo. Štajerski listi brez razlike strank in politični govorniki iz obeh taborov naj gredo po deželi na križarsko vojsko zoper nemško varanje in sleparstvo, zoper nemški kapital in za rešitev našega naroda! Proč z nemškimi kramarji, slovenske občine naj jim ne dajo stojnic, ampak naj povabijo na sejme samo slovenske trgovce! Pospnemajte v tem vrle Goričane, ki so pregnali laške krivonosce in kramarje iz vseh slovenskih trgov! Tu ima vrlo hvaležno nalogo celjsko trgovsko društvo „Merkur“, ki naj organizira vso stvar, in potem energično na delo! Če si sami ne pomagamo, drugi nam ne bodo! Iz nič ni nič! Ali živimo in napredujmo, ali pa lezimo v grob! Kakšno je sedaj naše stanje? Dan na dan guljenje in zatiranje našega naroda od strani vlade in nemške večine, večno zaničevanje, krivice brez konca. In kaj nas čaka! Neizogibna propast, ako se za časa ne dvignemo in ne rešimo sramotnih tujih vezi! Slovenci, streznite se!

V Laškem trgu se je vršila dne 14. jul. veselica tamošnje ljudske šole, ki se je kar najbolje posrečila. Le to je kalilo veselje vsem zavednim Slovincem, da sta na slovenski šoli nameščeni dve nemški učiteljici, ki jima je pač dobra slovenska služba, Slovenec in slovenski jezik pa zoprna, kar kažeta ob vsaki priliki. Kako naj ljubi slovenski otrok svoj materni jezik, videč, da ga zaničuje njegov učitelj! — Ali ni pomoči zoper nesramno izzivanje teh učiteljic, ki se vpricho otrok norčujeta iz Slovencev! — Drugi dan je imela tamošnja nemška ljudska šola, ki jo obiskuje sedaj večina slovenskih otrok, svoj „šulfest“. Da so šolarji, skoraj izključno otroci slovenskih staršev, ta dan hajlali in našemljeni s hrastovim perjem in drugimi nemškimi znaki, hodili okoli, to je zadostno znamenje, kako stoji slovenska stvar v Laškem trgu! Te veselice so se pa udeležili celo nekateri „slovenski rodoljubi!“

Suša je po vsem Sp. Štajerskem napravila že ogromno škodo, in ne dosti bolje je po nemškem delu dežele. Strašne posledice suše se kažejo zlasti na Ptujskem polju, kjer se suše celo drevesa. — Okoli Celja so travniki popolnoma izsušeni, trava do zadnje koreninice popolnoma sežgana. Seno prodajajo po 10 kron meterski stot; ker ga je malo, prodajajo kmetje na vse kriplje živino ali jo koljejo doma in prodajajo meso. A drugo leto ne bo živine, ne mleka, ne gnoja. Krme že zdaj primanjkuje, in mleko je vedno dražje, a meso ceneje.

Koroško.

Glasovi iz Koroške.

I.

Mnogo se je v „Našem Listu“ že razpravljalo o koroških razmerah. „Naš List“ med naprednimi koroškimi Slovenci opravičeno uživa glas kot edin list, ki si je zlasti o politično-strankarskih razmerah na Koroškem upal izrekat odkrito, zato pa brezobzirno sodbo. Saj pri drugih slovenskih naprednih meščanskih listih zanimanje za nas koroške Slovence, za „predstražo Slovenstva“ žal navadno ni segalo preko pesniško vzhičenih in smešnih jeremijad o „tužnem Korotanu“. Lahko rečemo, da se je med slovenskimi naprednimi listi edino „Naš List“ že od vsega začetka povzpел do hladne in trezne objektivnosti, ki gre vsakemu zlu do jedra. Da se pri tem ni strašil niti oblastnega „nolli me tangere“ celovške gospode, ki se proti upravičenim in stvarnim kritikam kaj rada zabarikadira za svoj vsekakor že precej luknjati

ščit domišljave trditve, da „razmer ne poznamo“, ter si na ta način s svojo odkritostjo nakopal precejšnjo nevoljo ortodoksnih čuvarjev koroškega Slovenstva, je le povsem hvalevredno in bi bilo zato le želeto, da bi se ga napredna slovenska inteligenca na Koroškem v svojem boju proti nemčurskemu klikarstvu in slovenski reakciji le še tesneje oklenila.

Navzlic vsemu pa so pojmi glede koroške politike še vedno motni in nejasni. Še napredna inteligenca na Koroškem sama si je po večini očitno na nejasnem glede poti, po kateri ima kreniti do svojih ciljev. Pojav „Korošca“ in njega čudno dosedanje balanciranje nam je živ dokaz za to.

Vsak v resnici napredno misleč koroški Slovenec je z veseljem in zadovoljstvom zaznal za ustanovitev naprednega koroškega glasila. In če nas je vsa prejšnja slovenska politika na Koroškem napolnjevala s pesimizmom, nas je pa ta vest navdala z novim optimizmom, oddahnili smo se in upali smo, da pridemo do prostejšega in svežejšega zraka! Dasi nismo bili nikdar prijatelji iluzijam — kruta realnost je koroškemu Slovincu pač temeljito izsušila razgrete fantazije! — smo se pa vendar nadejali, da prinese ta pokret novega življenja v vrste koroškega Slovenstva. A sedaj je skoraj minilo pol leta, kar izhaja „Korošec“ in kakšna je bilanca našega napredka? Nikakor nismo tako naivni, da bi pričakovali kar čez noč kakega splošnega preobrata, to bi značilo prokleta otročje pojmovanje naših razmer. To bi tudi ne bilo mogoče, ako bi nam bila najboljša sredstva na razpolago. Nam koroškimi naprednim Slovincem pa manjka skoraj še vse in kar je glavno, nedostaja nam pač še neodvisnih delavnih moči. Ali pri vsem tem bi se dalo kaj doseči, ako bi se bile od vsega začetka prav upoštevale naše razmere. A tako? Merodajni činitelji naj mi ne zamerijo par odkritih besed, saj je poštena in odkritosrčna, bona fide izrečena beseda tudi med nami najbolj na mestu. Priznajmo si odkrito, da je vse, kar se imenuje na Koroškem napredno slovensko, sedaj v resnici šele nekak konglomerat najrazličnejših smeri, neka zmes ljudi, ki sicer instinktivno čutijo potrebo po novem, drugem življenju, med katerimi pa vlada faktično pravcata babilonska zmešnjava glede na sredstva, na pota v dosego skupnih smotrov.

Pojav „Korošca“ je bil vse preveč produkt hipnih okoliščin. „Mir“ je nekaj časa pel Podgorčevu pesem, in da je tendenca tega bolj ali manj strogo internacionalnega krščanskega socialista rodila odpor celo med konservativno-narodnim življenjem, se je kmalu pokazalo. Tudi iz krogov duhovščine se je čul takrat marsikak glas nezadovoljnosti. Tedaj je bilo naravno precej hvaležnega terena za odličen narodni list in v resnici se je z napetostjo pričakovalo napovedanega „Korošca“. Izšel je, a takoj se je videlo, da plava v zgrešeni strugi neopravičenega oportunitizma. O kaki naprednosti ni bilo govora, narodna odločnost pa se je razlezla ob že a priori ponesrečeni špekulaciji na pridobitev — „Štajercijanskih“ elementov. Oportunitizem proti nemčurjem, dasiravno je bil le „diplomatičen“, je bila pač glavna hiba novega lista, radi katere je zaigral takoj od začetka mnogo simpatij. — Podgorčeva era pri „Mir“-u je bila kratka. Njegov politični ideal je čim tesnejši stik slovensko-klerikalne stranke z nemškimi krščanskimi socialci, v katerih nacionalno pravičnost napram nam očitno veruje ali je vsaj veroval. Če ga je neizprosna praksa, vprav šovinistično-narodno nastopanje nemške krščansko-socijalne stranke definitivno poučilo o ničevnosti njegove sive teorije, ne vemo, niti ne maramo preiskavati. Povdarjamo samo dejstvo, da se je Podgorc po kratkem „interregnumu“ zopet umaknil iz ospredja slovenske politike in „Mir“ je vsaj navidezno zopet začel ubirati radikalno-narodne strune. Ne oporekam tistim, ki pripisujejo ta preobrat vplivu „Korošca“ in vidijo v tem vsaj indirekten uspeh. Takisto pa je gotovo, da je ravno ta „Mir“-ova taktika odkrnila ost takozvanega „naprednega“ po-

kretna, vzela mu je takorekoč veter iz jader. Imeli smo sedaj dva slovenska lista, ki sta se razlikovala samo v tem, da je bil „Mir“ radikalen tako v „verskem“, kakor menda taktično tudi v narodnem oziru, dočim je „Korošec“ kot „napreden“ list „verski“ moment ponajveč seveda eliminiral — da bi skušal pogubonosni klerikalni vpliv paralizirati s pošteno in odkrito napredno tendenco, o tem ni bilo govora! — njegova narodna smer pa je bila tudi bolj ali manj impotentna in samo zaradi popolnoma neopravičene taktike nasproti — nemčurskemu življu.

Vsa akcija je bila premalo preračunjena in premišljena, premalo organizirana in zato tudi a priori ponesrečena. „Korošec“ je hotel sicer z dobrim namenom balancirati nad dvema elementoma, ki sta si kakor ogenj in voda, zato je vse skupaj obviselo v zraku. Kdor hoče sedeti na dveh stolih, navadno vmes obsedi. Danes gre stvar zato in vsled nezadostne podpore in zanimanja od poklicanih strani žalibog rapidno nazaj. Ali bodo zdaj merodajni činitelji razmišljali, da se pošteni in jasni principi absolutno ne smejo porazgubiti v neumestni taktiki? Saj bi nikjer tako krvavo ne potrebovali lista z jasno in principijelno smerjo kakor ravno pri nas na Koroškem. Ljudstvo je po večini politično in drugače disorijentirano, zato se s tisto cincarsko politiko vzgaja le nejasnost in neodkritosrčnost ter povzroča le še večjo zmešnjavo.

Da gre našim klerikalcem neuspeh „Korošca“ v slast, je pač samo ob sebi umevno. Saj si na ta način še nadalje lahko vzdržijo svoj nimbus kot edino pravi in mogoči „rešitelji“ koroškega Slovenstva. In tako bodo pod krinko „sloge“ še nadalje lahko slepili slovensko javnost s priljubljenim šlagerjem o „posebnih koroških razmerah“, ki jih pa zadnji čas očitno prav nič ne ovirajo, da uprav po kranjskem kopitu in ob asistenci kranjskih klerikalnih fanatikov — hujskačev tirajo svoje „krščansko-socijalne operacije.“

No, veselje klerikalne gospode je, upamo, vendar malo prehitro. Naj si bo s „Korošcem“ že tako ali tako, nujni interes koroških Slovincov bo zahteval, da se prej ali slej začne z novo odločno akcijo, ki bo vsekakor morala biti osnovana na drugi podlagi. Poljuden napreden list je in ostane kategorični imperativ našega napredka! Tozadevno bom v prihodnjih člankih med drugim povedal par svojih misli.

Korotanski.

Katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je imelo dne 9. t. m. v Celovcu svoj občni zbor, na katerem se je precej jasno pokazal položaj koroških Slovincov. Mogoče je, da nekateri kraji napredujejo, ako ni to samo navidez, večinoma pa je povsod stagnacija ali pa očitno nazadovanje. Navedemo par značilnih mest iz govora predsednika, dr. Brejca: „V zadnjem polletju smo imeli tudi druge slabe uspehe in skušnje. Opozarjam na šolski boj v Spod. Koroški, v občinah Strojna in Vogrče. V Vogrčah je učiteljstvo na višji pritisk sklenilo, da otroci slovenski niti moliti ne smejo več.“ — Med „veselimi dogodki“ je omenjal dan, ko se bo poslovil deželni predsednik, baron Hein; tedaj bodo prižgali posebne kresove! Ali je to kak uspeh? Oseba gre, a sistem ostane! Za lep političen uspeh smatra odlikovanje poslanca Grafenauerja, odlikovanje prošta dr. Müllerja in prof. Scheinigga! — Bolj žalostnega znamenja za propadanje koroških Slovincov ni mogel navesti. Ako dobe vsi Slovinci na Koroškem zaslužne križce, bodo vseeno šli pod nemški jarem, ako se sistem ne spremeni. Potem bodo ponemčeni pač z odlikovanji vred. Omenjal je lepo uspeli gospodarski shod v Velikoveu in združni tečaj v Celovcu. Obračunal je z rušilci sloge in „Korošcem“. Omenjal je, da „Korošec“ ni drugega kakor ljubljanska frakarija in povedal res obsodbe vredno novico, da berači pri nemških trgovcih inserate in se predstavljajo kot „Kärntner“. Končal je, da s temi ljudmi ni mogoča nobena politična zveza več. — Tajnik in urednik „Mira“ Smodej je v resoluciji predlagal, da se ustanovi slo-

venski narodni svet, kar je bilo sprejeto soglasno. Ta narodni svet pa mora biti klerikalni, torej strankarski. Tajnik poroča o društvenem delovanju pri občinskih volitvah: Zgubili smo v Možici 6 odbornikov, v Št. Vidu v Podjuni je izgubljen I. razred, v Prevaljah „2 dosedanjih naših odbornikov“. (?) Dobili pa smo v Kostanjah 5 odbornikov, kjer prej nismo imeli nobenega, v Vernbergu — kjer so volitve razveljavljene — smo dobili večino, v Svetni vasi popolnoma porazili nemškutarsko stranko. Slovinci napredujejo v Velikovškem okraju, v Spod. Rožu, v Podjuni opazajo nazadovanje. — Pravega življenja ni na Koroškem; to je životarjenje od danes do jutri.

Primorsko.

Slovinci in Italijani na Primorskem.

Zadnja leta se opaža v narodnem gibanju, da Slovinci zlasti na Goriškem napredujejo, in da se ponekde mora italijanski vpliv in živelj umikati slovenskemu.

V Trstu pa, dasi so zunanji politični vspehi na strani Slovincov, vendar ne moremo trditi, da bi bil napredek Slovincov bistven in trajen. V Trstu in okolici izgubljam Slovinci zemljo, mestu posestnikov, lastnikov zemljišč in svojih hiš se množi slovenski proletarijat; slovenski delavec daje Trstu in okolici kolikor toliko slovensko obilje. Narodna meja med Italijani in Slovinci je bila v Trstu še pred dvajsetimi leti pri kasarni, nedaleč „Narodnega doma“, sedaj so pa potisnili odtod Slovence že daleč nazaj, in vedno više v hrib se mora umikati slovenski kmet.

V Trstu gine naš ugled, pada naše število v kljub nekaterim dejanskim in res znantnim uspehom na naši strani. Še pred kakimi 45 leti je štelo po uradni statistiki naše slovansko prebivalstvo skoro 60%, na zadnjem ljudskem štetju pa se je skrčilo naše število na 16% tržaškega prebivalstva. Resnica je, da je to štetje lažljivo in sleparsko, da je polovica prebivalstva na tržaškem ozemlju slovenske narodnosti, in ko smo pri volitvah to dokazali, so Italijani prestrašeni klicali: „Hannibal ante portas“ (sovražnik je pred vrati) — vendar naš ugled pada.

To je tudi vzrok, da se pri ljudskem štetju ne pokaže naše pravo število. Gospodarsko odvisno ljudstvo nima poguma javno pokazati svoje narodnosti. Ta proces, če se bo nadaljeval, pelje v politično smrt, a grozi vsem našim pokrajinam. Kar je imel biti za rusko moč v vzhodni Aziji Port Artur, to je za nas Slovence Trst. Brez Trsta smo Slovinci omejeni na poljedelske okraje, in vse naše poljedelsko življenje se bo moralo omejevati na proizvodnjo poljskih in gozdnih pridelkov. Res, žalostno bi bilo, da bi mi, Slovinci, morali položiti orožje in se odmakniti od morja. In to v veliki meri vsled zaslepljenosti naših rojakov v sredini Slovenije.

Italijanom, ki so že od nekdanj vkljub svojemu iredentizmu, uporniškemu duhu, ali pa baš zato, ljubljenci avstrijskih vlad, pomaga poleg nje v boju proti Slovincem njihovo šolsko društvo „Lega nazionale“. To ni nikaka kulturna ustanova, temveč ima zgolj potujčevalne namene. O tem priča dejstvo, da Lega še ni ustanovila nobene šole v popolnoma italijanskem kraju, pač pa že mnogo v takšnih krajih, kjer biva samo par italijanskih družin.

V „Legine“ šole zahajajo tudi slovenski otroci, zlasti ubožnejših staršev, ker „Lega“ razdeljuje brezplačno obleke, obuvala, jedila itd. Zlasti v Istri, ki je glede šolstva tako zaostala, da jo prekaša celo — Turčija, skuša na ta način razširjati svoj vpliv. V narodno mešanih, torej v italijansko-slovenskih, ali ital.-hrvatskih ni niti državnih niti deželnih ljudskih šol, pač pa vse polno „Leginih“. Tako ji vlada sama nudi priliko za potujčevanje.

In nič boljše ni v Gorici. Tam je okoli osem tisoč Slovincov, a svoje ljudske šole si morajo vzdrževati sami. Sicer je res, da je v zadnjem času prisilila vlada goriški magistrat, da odkáže prostore za slovensko šolo. Kaj pa je storil ta magistrat? Odkazal je Slovincem

take prostore, ki so komaj uporabni za konjske hleve. Zato obiskuje to šolo le troje slovenskih otrok. Vkljub vsemu pa je napredek Slovencev od leta do leta lepši, po svoji žilavosti, probujenosti in politični zrelosti pa prvačijo vsem Slovincem.

V boj za slovenske srednje šole. Ob koncu šolskega leta stopa goriškim Slovincem zopet živo pred oči potreba slovenskih srednjih šol. Na gimnaziji v Gorici je bilo letos 272 Slovencev, na realki 143; Italijanov na gimnaziji 224, na realki 217; Nemcev je bilo na gimnaziji 43, na realki 54. In oba zavoda sta nemška. Ali ni to krivično, da se mora v Gorici mladina učiti v srednjih šolah v nemščini, ki niti deželni jezik ni? To se mora odpraviti, in zavodi se morajo zlit v slovensko gimnazijo in slovensko realno ter laški gimnazij in laško realno. Ako je kaj pameti pri italijanskih političnih voditeljih, se morajo znova zavzeti z vso energijo za pametno rešitev goriškega srednješolskega vprašanja, to je, da se odpravita nemški gimnazij in nemška realna ter napravita zavoda, ki bosta odgovarjala potrebam Goriške. S slovenske strani se mora začeti nov neizprosni boj, da dobimo šole po svoji volji.

Kranjsko.

Klerikalna strankarska strast. Kam so nas že privedli politični strankarski prepiri, v kakšno mlakužo medsebojne nevoščljivosti, nam zopet kaže slučaj iz najnovejše dobe. Kot znano, je vlada letos ustanovila novo ministrstvo za javna dela. V novem ministrstvu je 157 uradnikov, med temi 37 Čehov. S tem se je ugodilo zahtevi češkega ministra Praška, da bodi v vsakem ministrstvu petina Čehov. Slovenec ni vzprejet nobeden v ministrstvo, in zakaj ne? Vlada je klerikalni državnozborni „Slovenski klub“ pozvala, naj imenuje nekatere uradnike, ki bi bili sposobni za delavsko ministrstvo. A klub po svojem posvetovanju tega ni storil, ker bi moral imenovati uradnike — naprednega mišljenja. — To je nizka maščevanjaželjnost iz strankarstva, ki je prišlo tako daleč, da klerikalci nimajo več smisla za narodno skupnost. Oni greše proti svojemu narodu iz osebnih oziror; tako si bomo polagoma Slovenci sami posekali življenske korenine.

Ljubljanska draginja. V občini svetu v Ljubljani je v torek občini svetnik Mayr glede sedanje neznosne draginje nujno predlagal, naj župan stopi v dogovor z mesarji, ki vkljub mnogo nižjim cenam živine še vedno niso znižali cene mesu, in naj draginjski odsek prouči draginjsko vprašanje in napravi konec draginji. Pri utemeljevanju svojega predloga, kateremu se je priznala nujnost, je povdarjal, da je ljubljanski trg glede zelenjave dražji kot londonski. — Obč. svetnik dr. Triller je povdarjal, da je treba proti mesarjem najradikalnejših sredstev in predlagal, naj magistrat takoj stopi v dogovor z vlado zaradi najvišje cene, ki jo sme imeti meso. Ako pa mesarji ne znižajo cen mesu, jim mesto odpovej brezplačne stojnice. Njegov predlog je bil vzprejet soglasno. — Isti večer so priredili ljubljanski socijalni demokratje shod, na katerem so zahtevali od mestnega zastopstva, da kaj stori zoper te razmere. Vzprejeta je bila naslednja resolucija: „Glede na splošno draginjsko stanje pozivljamo na vrtu „Narod. doma“ zbrani ljubljanski konsumentje občinski svet, naj ožitvori „socijalno komisijo“, v katero naj pritegne tudi zastopnike širokih slojev konsumujočega ljudstva. Te komisije naloga naj bo, proučevati sredstva, kakor: lastni mlin, lastna mesnica, ki naj pomagajo konsumentom proti neprestano se ponavljajoči draginji in njenim provzročevalcem.“

Varujmo domače umotvore! Pozor, Ljubljana! Znano je, da se pri nas ne ceni še manj pa varuje novejša domača umetnost. Milo se pa stori človeku, če pogleda, v kakšnem kritičnem stanju je danes najboljši kiparski umotvor ljubljanski: Robbov vodnjak pred mestno hišo. Niso temu krive samo vremenske sile, ki gotovo škodljivo uplivajo tudi na še tako trd marmor. Mnogo bolj je kriva temu naravnost neodpustljiva brezbržnost varnostnih organov

ob času, ko se vrše pred mestno hišo običajni cerkveni obhodi ali kake druge slavnosti. Radovedni mladini ne zadostujejo stojišča po stopnicah krog vodnjaka, ampak splezajo ročno na bazen in od tam brez vsakega rešpeka za vrat in na pleča trem častitljivim starcem, pravim biserom baročne umetnosti. Kdo bi se čudil, da manjkajo prvemu prsti na rokah; drugemu (proti mestni hiši) je bila menda baš letos odbita cela leva roka v zapestju, ki je sedaj privezana mahavo z navadno žico. Žica seveda rjavi in tako vničuje občutljivi kararski marmor za vedno. Takemu brutalnemu „obsedanju“ gotovo ne morejo biti kos figure s tako finimi detajli. — Ni mi znano, kedaj je bil vodnjak zadnjič restavriran, če je sploh bil. Vendar kaže vse, da se mora to čim preje storiti, če ne se je bati, da umotvor popolnoma razpade. Med stiki posameznih kosov marmorja, ki so bili prej previdno zamazani, režijo sedaj po 3 mm široke špranje. Voda, ki vhaža notri, razzeba in vničuje še od znotraj, čemur od zunaj nezgode prizanašajo. To nam žalostno spričuje figura, ki je obrnjena v Stritarjevo ulico. Stopalo leve noge je že skoro popolnoma vničeno, in tudi na plečih je opaziti med skladi veliko špranjo. To, kar sem navedel, je vidno samo pri površnem opazovanju, in koliko bi našlo še strokovnjakovo oko pri natančnem razisku! Upam, da najdejo te vrstice pota na pravo mesto, in več kakor žalostno bi bilo, če se takoj ne odpore vsem tem nedostatkem. — Apelujemo na zastop ljubljanskega mesta, katerega varstvu je prepuščeno to monumentalno delo, ki je ponos in dika bele Ljubljane. Opozarjamo na to zlasti ravnatelja g. Iv. Šubica, umetniškega izvedenca v obč. zastopu. Mi smo storili svojo dolžnost, in ako je sedaj ne store opozorjeni krogi, potem si lahko čez nekaj let čestitajo na vandalskem delu, da so uničili najlepši spomenik stare Ljubljane.

— c —

Glasbena Matica. Na občnem zboru ljubljanske „Glasbene Matice“ se je vnovič pokazalo, kako izvrstno napreduje in da je eden prvih slovenskih kulturnih zavodov. V glasbeni šoli narašča z vsakim letom število učencev, lani so se uvedli novi predmeti in nastavili novi učitelji. „Glasbena Matica“ stopa po poti proti konservatoriju, s tem postanemo Slovenci nekako drugi Čehi na glasbenem polju v Jugoslaviji. Važen napredek „Matice“ je, da je osnovala lasten koncertni orkester, ki prične delovati s 15. septembrom; z njim bo mogoče uprizorjanje simfoniških koncertov in ljudskih skladb, ter bo igral tudi v slovenski operi mestu vojaške godbe. Tako se bo ljubljanska „Društvena godba“ spremenila v Matični orkester, ki mu bo kapelnik pravkar došli virtouz g. Talich.

Obrtni svet. Za pospeševanje male obrti in rokodelstva je bil pred 16. leti ustanovljen obrtno-pospeševalni urad v trgovinskem ministrstvu. Ta urad je že storil nekaj za povzdigo občinstva z državno podporo, ki mu je bila na razpolago. Zadnja leta je državni zbor precej zvišal ta kredit, ki za letos znaša 933.000 kron, pa zadošča komaj za najnujše potrebe. Ta urad ima na Dunaju vzorne delavnice za razne obrte, stalno razstavo umetnih obrtnih izdelkov, prireja poučne tečaje za mojstre na Dunaju in po deželah, podpira obrtniške razstave, obrtne zadruge s stroji, denarnimi podporami in posojili. — Obenem že nekaj let životari takozvani obrtni svet, ki bi se moral shajati vsako leto vsaj dvakrat, pa že ni bil sklican dve leti. V tem obrtnem svetu so zastopane posamezne dežele po državnih poslancih. Kranjsko zastopa dr. Žitnik. Ta obrtni svet je bil sedaj prideljen novemu delavskemu ministrstvu, in se je znova oživel. — V Ljubljani ustanovi v najkrajšem času obrtno-pospeševalni urad, in so priprave že skoraj končane. Za slavninarsko zadrugo v Mengšu je nasvetoval obrtni urad strojev za 5000 kron, za žebljarsko zadrugo v Kropi posojila 10.000 kron, za mizarsko zadrugo v Št. Vidu nad Ljubljano 1200 kron, za sitarsko zadrugo v Stražišču pri Kranju posojila 10.000 kron. Ali so dovoljene te podpore, še ni znano.

Slovenski in češki socijalni demokratje. „Rdeči Prapor“ je prinesel članek „Vseslovanska burka“. Par dostojnih mest navedemo, kar nam

bodi milostno dovoljeno! — „V pondeljek se je počela v Pragi neslana burka, ki jo njeni prireditelji z otročjo bahatostjo imenujejo „vseslovanski kongres“. Zbralo se je tam namreč nekaj brezposlenih ljudi, ki bodo govorili, pili in jedli ter se naposled razšli prav tako pametni, kakor so se bili sešli. Nas bi vsa ta reč prav malo brigala, če bi ti ljudje v svoji predrznosti ne trdili, da govore, pijo in jedo v imenu slovanskih narodov. — Toliko žalosti in dolgega časa se na enem kupu in ob enem dnevu še nikoli in nikjer ni zbralo nego te dni v Pragi. Da se ta kupček revščine imenuje „kongres“, in še „vseslovanski“ povrh, je le pusta šala. S tem je za nas stvar opravljena“. — Navedli smo začetek in konec tega članka, da vidimo, v katerem duhu in smislu je pisan. In sedaj navedemo kot paralelo še par stavkov iz članka češkega socijalnodemokatičnega pisatelja Krejčija „Novo Slovanstvo“, ki se bavi tudi s slovanskim kongresom v Pragi. — „Priče smo važnega in težko pričakovanega preobrata: Slovanska ideja stopa na tla pozitivnega dela. Vrača se stari sen Kollara in Šafarika, ali v novi obliki. Potovanje poslancev Kramařa, Hribarja in Hlibovickega v Petrograd je imelo ta neutajljivi vspeh, da je pokazalo zanimanje ruskih liberalnih življenj za slovansko vzajemnost, da celo možnost rusko-poljskega zblizanja. — To novo gibanje za slovansko zblizanje nima ničesar opraviti s starim carofilskim panslavizmom, nastopa tudi pod novim imenom neoslavizma, novega slovanstva, ki ne računa več z Rusko kakor samodržavo, marveč kakor s konstitucionalnim narodom, in proglašja, da hoče stati na polju enakosti, svobode in bratstva. — Slovanska ideja ima torej neutajljivo bodočnost... Da se slovanska vzajemnost danes oživlja in da prehaja iz rok konservativnih nacionalistov in romantikov v roke liberalne buržoazije, je napredek, ki priča o tem, da ima ta ideja življenjsko silo in da se da spojiti z moderno izobrazbo in demokratičnim mišljenjem. — Prejalislej bo primorana tudi socijalna demokracija pečati se s slovansko idejo. Socijalizem ne more z njenim vresničenjem nič izgubiti, marveč le pridobiti. V oni meri, kakor bo napredovala zavednost duševne in kulturne enote Slovanstva, v isti meri se bo čimdalje bolj moglo govoriti o slovanskem socijalizmu kakor določenem in enotnem tipu. Značaj in čuvstvovanje slovanskega plemena ne more ostati brez vpliva na razvoj socijalističnega mišljenja v teh narodih, ravno tako, kakor se socijalizem pri glavnih kulturnih narodih dosedaj ni ubranil vplivov narodnega karakterja in temperamenta. Ako je Slovanstvo pleme bodočnosti, je že s tem označeno, kako važna vloga mu pripade na bodočem urejanju sveta, s tem je tudi povedana zveza med slovansko idejo v njeni novi obliki socijalizmom. —“ Navedli smo le par značilnih misli, in jasna nam je takoj velikanska razlika med češko in slovensko socijalno demokracijo. Tam globokost, treznost, resnost, bistro presojanje razmer in oster pogled v bodočnost, tu pa — plitvost, površnost in naduta domišljavost. Češka soc. demokracija 23 posl. v parlamentu, slovenska 0.

Kako obvarujemo našo deco jetike? Razpravo „o boju proti jetiki osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah“, ki je izšla v „Domačem ognjišču“, dalo je deželno pomožno društvo za bolne na pljučih pod gornjim naslovom ponatisniti in je po en izvod uposlalo vsaki ljudski šoli na Kranjskem. Brošuro pa je dobiti tudi v knjigarnah in sicer po 40 v. izvod. Namenjena je v prvi vrsti našim ženam in materam, ki bodo iz nje razvidele, kaka nevarnost preti že dojenčcem in otrokom v prvih otroških letih, če se ž njimi pravilno ne ravna. Brošura nam podaja natančna navodila, kako obvarujemo našo deco jetike, sploh pa je iz nje posneti marsikak koristen nasvet glede odgoje otrok vobče.

Iz Železnikov se nam piše: Tukajšnje „Slov. bralno društvo“ je priredilo dne 19. t. m. igro „Divji lovec“, katera je bila ob ogromni udeležbi izborna predstavljena. Na vsestransko željo se bo ta krasna igra ponavljala dne 26. t. m. Začetek ob pol 6. uri zvečer. Cene: Sedeži o d 1.—3. vrste 1 K, ostali sedeži 60 vin., navadni prostor 30 vin. Vse prijatelje lepe zabave se vabi k mnogobrojni udeležbi. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Raznoterosti.

Bogastvo. O boginja bogastva, ti si tista, zavoljo katere pada pravica, molči zakon, modrost se prezira, neumnost se širi, a resnica trpi v sužnjosti, ker si sama postala tovarišica ničvrednežev in nevednežev ter blagoslavlja vsako glupost in kvariš ljudi in delaš iz njih nasilnike, ki zatirajo svobodo in pravico. Tudi onim, ki te imajo, delaš velike skrbi, ter nisi ti tista, ki je konec nesrečam in žalostim, temveč jim daješ samo druge oblike. — Dobra si samo v mislih drugih, v resnici pa si nizka in hudobna, nazunaj si ljubeznjiva, v resnici pa zlobna in grdih posledic. Ti si ona, ki se druži večinoma z lopovi, v rokah poštenega človeka sem te našel redkokdaj, in goniš pravico iz mest v puštinjo, ti si zlomila noge resnici, zamašila usta zakonu in napravila iz človeštva propalice in sleparje. — Giordano Bruno.

Ruska narodna modrost. S srebrnimi čevlji prideš lahko do cesarice. — Uboštvo ni greh, ali dvakrat tako hudo. — Siromaku manjka mnogo, lakomniku pa vse. — Bog ni kmet: Temu vzame ženo, pa mu dá dekle zato. — Sreča ni krava, da bi se ti dala molzti. — Poštenjaka imenujemo onega, ki go-ljufa samo svojo ženo.

Prosveta.

Družba sv. Mohorja. Do 4. malega srpana 1908 se je vpisalo v Družbo sv. Mohorja vkup 84.197 udov. Izmed teh je 1740 dosmrtnih in 82.457 letnih udov. Ako primerjamo številke z lanskimi, najdemo lep napredek, ker ima družba letos 5051 udov več, in sicer dosmrtnih 33, letnih 5018. Napredovala pa je: goriška nadškofija za 746 udov; krška škofija za 107; lavantinska za 1918; ljubljanska za 2353; somboteljska škofija za 59; videmska nadškofija za 18; Amerika za 39; Poreška škofija za 6; Azija in Afrika za 5 udov. Za lanskim številom zaostali pa so ti-le kraji: tržaško-koprska škofija za 109 udov; sekovska škofija za 3 ude; Krk, senjska in dalmatinske škofije vkup za 14 udov; zagrebška za 7, djakovska za 16, Bosna in Hercegovina za 43 in razni kraji v Avstriji in v ostali Evropi za 8 udov. Te izgube nas ne žalostijo tako kakor se radujemo napredovanju nad našimi brati na Beneškem in Ogrskem. Tudi Amerikanci so napredovali, bržčas po novih izseljencih in vkljub slabim časom, ki so prišli nadnje letos. — Novih dosmrtnikov se je vpisalo 58; umrlo jih je 12, 1 dosmrtnik je izgubil svoje pravice, ker vsled izstopa iz katoliške cerkve ne more več biti ud družbe. Letošnje število Mohorjanov je samo za 401

Slaven, ker čuva prtenino.

Slaven, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.

Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.

Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ki je brez vsake vrednosti.

Na debelo pri L. Minlos, Dunaj I. Mülkerbastei 3.

Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonijalnim blagom in z milom.

manjše od najvišjega števila, ki ga je dosegla družba l. 1904, ko je štela 84.598 udov. Rodoljuba pa navdaja ogromna armada Mohorjanov z veselo nado, da še nismo prišli do najsrajnejše meje, nego da se bo pod zastavo apostola starega Ko-

rotana zbrala v kljub klevetnikom in sovražnikom v lastni hiši slovenski in zunaj nje še vedno naraščajoče število mož in žen, mladenčev in deklet, ki jim žari v sreju plamen prave, čiste ljubezni do matere Slovenije.

Ulecečenemu slovenskemu učiteljstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Jos. Petriča

izdelovanje šolskih zvezkov vseh vrst.

Potrudil se bom, da ustrezem gg. učiteljem v vsakem oziru, bodisi glede kakovosti papirja, lične izuršitve in točne postrežbe. U nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim in nemškimi blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ant. Slatnar, tiskarna v Hamniku
izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov.

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K 38.—

Novi model III K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštne prosto pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 24 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maleletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po **4 1/2 %**

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

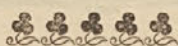
Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

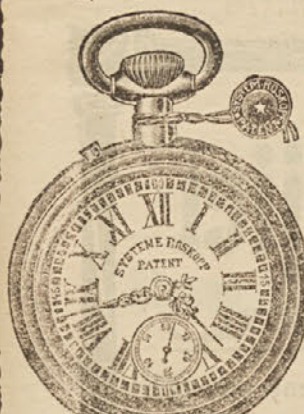

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobl se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenj.

Čena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremičljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu

poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, žimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Slovenci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnatom zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železnisko stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte užigalice v kolist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristna gojserske gorske čevlje

Zmerne cene. Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbera izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopal. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Zahtevajte „Naš List“ v gostinah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znanih ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta. Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljatve je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zalogo v več lekarnah.

S to znamko opremljeni

Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citriona,
jagoda, češnja, prvenec)

so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvornice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Čudež industrije!

New-York in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gl. 6-90 in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, skoz in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvlaček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativo krasne garniture jako zadovoljen. Oton Bartusch, c. in kr. stolnik v 27. pešpolku v Ljubljani. S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vliedi v Sarajevu.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5,500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

**Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku**

še priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

Zdaj
8.—
kron

Za darila!

Preje
20.—
kron

Zelo moderna remont. Gloria
Srebrna ura za gospode

Preje K 20.— Zdaj K 8.—

3 leta
pism.
jamstvo

3 leta
pism.
jamstvo

Ta posebno lepo izdelana ura ima skrbno preizkušeno, v kamnih tekoče kolesje, 3 krasno gravirane pokrove z odskočnim pokrovom in jo pošljemo za K 8.—, s sekundnim kazalcem K 9.— Razpošilja se po povzetju.

Avstr. družba za eksport ur
Dunaj, Westbahnhof 19.

Na tisoče priznalnih pisem!